Break-outsessie: Gezondheid

Datum: 24 juni 2026
Locatie: NoLimit, Geldershoofd 80, 1103 BG Amsterdam
Bijeenkomst: Route naar Herstel, Masterplan Zuidoost
Thema: Gezondheid
Gespreksleider: Ulyssa Burke
Notulist: Cheverely Cumberbatch

Doel van de sessie

Deze break-outsessie stond in het teken van gezondheid binnen Amsterdam Zuidoost en vond plaats in het kader van **Route naar Herstel** en het **Masterplan Zuidoost**.

De sessie richtte zich op de vraag hoe gezondheid breder benaderd kan worden en welke structurele veranderingen nodig zijn om te komen tot een inclusievere en meer cultuursensitieve gezondheidszorg voor nazaten van tot slaaf gemaakten.

Daarbij stond niet alleen fysieke gezondheid centraal, maar ook mentale gezondheid, spiritualiteit, identiteit, gemeenschapskracht en de doorwerking van het koloniale en slavernijverleden binnen gezondheid en zorg.

Kerninzichten in één oogopslag

Tijdens de break-outsessie werd duidelijk dat gezondheid binnen Amsterdam Zuidoost veel breder wordt ervaren dan de traditionele, medische benadering van gezondheid.

Deelnemers benadrukten dat gezondheid niet alleen gaat over de afwezigheid van ziekte, maar ook over mentale balans, spiritueel welzijn, identiteit, voeding, leefomstandigheden en sociaaleconomische omstandigheden.

Een belangrijk thema was de spanning tussen reguliere gezondheidszorg en traditionele kennisvormen. Binnen het huidige Nederlandse zorgsysteem wordt vooral westerse en wetenschappelijk gevalideerde kennis erkend, terwijl traditionele geneeswijzen en generaties oude kennis uit niet-westerse gemeenschappen nauwelijks formele erkenning krijgen.

Daarnaast werd benadrukt dat de doorwerking van het slavernijverleden nog altijd zichtbaar is binnen gezondheid en zorg. Dit uit zich in intergenerationeel trauma, institutionele ongelijkheid en zorgsystemen die historisch onvoldoende aansluiten op de realiteit van zwarte gemeenschappen.

De centrale boodschap uit de sessie is dat duurzame verbetering alleen mogelijk is wanneer gezondheid integraal, cultureel sensitief en in nauwe samenwerking met de gemeenschap wordt benaderd.

Thema 1: Een bredere definitie van gezondheid

Een belangrijk onderwerp tijdens de sessie was de noodzaak om gezondheid breder te definiëren.

Deelnemers benadrukten dat gezondheid niet uitsluitend moet worden benaderd vanuit ziekte en behandeling, maar juist vanuit een holistische visie op welzijn.

Belangrijkste signalen

• Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte
• Mentale gezondheid en spiritualiteit zijn essentieel
• Zelfkennis en identiteit beïnvloeden welzijn
• Armoede, voeding en leefomstandigheden spelen een grote rol

Er werd benadrukt dat fysieke, mentale, sociale en spirituele gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Thema 2: Erkenning van traditionele kennis en geneeswijzen

Een centraal thema binnen de sessie was de beperkte erkenning van traditionele kennis en geneeswijzen binnen het huidige zorgsysteem.

Deelnemers gaven aan dat het Nederlandse zorgsysteem vooral westerse, wetenschappelijk onderbouwde kennis valideert. Hierdoor krijgen traditionele geneeswijzen en cultuurspecifieke kennisvormen weinig tot geen formele erkenning.

Belangrijkste signalen

• Westerse kennis wordt dominant erkend
• Traditionele kennis wordt onvoldoende gevalideerd
• Niet-westerse kennis krijgt weinig institutionele erkenning
• Er is behoefte aan bredere kenniswaardering binnen zorg

Voorbeelden zoals kruidengeneeskunde en traditionele geneespraktijken werden genoemd als waardevolle kennisbronnen die binnen het huidige systeem onvoldoende worden meegenomen.

Deelnemers benadrukten dat het ontbreken van wetenschappelijke publicaties niet automatisch betekent dat deze kennis minder waardevol is.

Thema 3: Kloof tussen reguliere zorg en gemeenschap

Tijdens de sessie werd een duidelijke kloof benoemd tussen reguliere gezondheidszorg en de kennis die aanwezig is binnen gemeenschappen.

Volgens deelnemers bestaan er binnen gemeenschappen al waardevolle initiatieven en kennisnetwerken, maar ontbreekt het aan structurele erkenning, samenwerking en financiering.

Belangrijkste signalen

• Reguliere zorg en community knowledge staan te ver uit elkaar
• Bestaande initiatieven krijgen onvoldoende erkenning
• Community-organisaties spelen een sleutelrol
• Gemeenschappen moeten meer regie behouden

Er werd voorgesteld om bestaande gemeenschapsorganisaties structureler te betrekken via train-de-trainer programma's.

Hiermee kan kennis vanuit de gemeenschap worden versterkt, overgedragen en duurzaam worden ingebed, terwijl eigenaarschap binnen de gemeenschap behouden blijft.

Thema 4: Doorwerking van het slavernijverleden binnen gezondheid

Een belangrijk onderdeel van het gesprek ging over de impact van het slavernijverleden op gezondheid en zorg.

Deelnemers benadrukten dat de doorwerking van het slavernijverleden niet alleen zichtbaar is in trauma, maar ook in kennisoverdracht, medische systemen en gezondheidsuitkomsten.

Belangrijkste signalen

• Intergenerationeel trauma werkt door in gezondheid
• Historische ongelijkheid beïnvloedt zorguitkomsten
• Medische standaarden zijn historisch gericht op witte populaties
• Zorg sluit onvoldoende aan bij zwarte gemeenschappen

Er werd benoemd dat bepaalde aandoeningen vaker voorkomen binnen zwarte gemeenschappen, terwijl kennis en behandelmethoden hier onvoldoende op aansluiten.

Daarnaast werd benadrukt dat ook kennis en geneeswijzen uit onder meer West-Afrika onderdeel zijn van deze historische doorwerking.

Binnen Route naar Herstel werd duidelijk benoemd dat gezondheid niet uitsluitend vanuit medische protocollen en formele zorgstructuren benaderd kan worden.

Thema 5: Internationale kennis en gemeenschapsnetwerken

Deelnemers benadrukten het belang van internationale kennisuitwisseling en samenwerking met kennisinstellingen uit landen van herkomst.

Er werd benoemd dat kennis uit landen zoals Suriname en andere diaspora-contexten waardevolle inzichten kan bieden voor inclusievere gezondheidszorg.

Belangrijkste signalen

• Internationale kennis moet actiever worden benut
• Kennis uit landen van herkomst is waardevol
• Lokale en internationale netwerken moeten beter verbonden worden

Als voorbeeld werd genoemd dat in het binnenland van Suriname traditionele kruidengeneeskunde voor veel mensen de eerste vorm van gezondheidszorg is, terwijl in Nederland reguliere zorg dominant is.

Dit laat zien dat gezondheidssystemen cultureel bepaald zijn.

Thema 6: Spiritualiteit en herstel

Spiritualiteit werd benoemd als een belangrijk onderdeel van gezondheid en herstel.

Deelnemers benadrukten dat spiritueel welzijn en geestelijk leiderschap een belangrijke rol spelen binnen collectieve herstelprocessen.

Belangrijkste signalen

• Spiritualiteit is een essentieel onderdeel van gezondheid
• Geestelijk leiderschap kan bijdragen aan herstel
• Herstelprocessen vragen om ethische en spirituele bedding

Er werd een concreet voorstel gedaan om een spirituele adviesraad van geestelijk leiders aan te stellen boven het kernteam van het Masterplan.

Deze raad zou het collectieve proces spiritueel begeleiden en waken over de ethische en spirituele basis van besluitvorming.

Thema 7: Naar een inclusievere gezondheidszorg

Tot slot werd gesproken over de noodzaak van structurele verandering binnen de zorg.

Deelnemers benoemden dat gezondheidszorg inclusiever, cultuursensitiever en beter afgestemd moet worden op de realiteit van diverse gemeenschappen in Amsterdam Zuidoost.

Belangrijkste signalen

• Er is behoefte aan inclusievere zorg
• Zorg moet cultuursensitiever worden ingericht
• Doelgroepspecifieke zorg verdient meer aandacht

Initiatieven zoals Stichting Black Men Talk en ontwikkelingen binnen transculturele psychologie werden genoemd als positieve voorbeelden van beweging richting inclusievere zorg.

Aanbevelingen uit de sessie

Korte termijn

• Vergroot erkenning voor traditionele kennis en geneeswijzen
• Versterk samenwerking met community-organisaties
• Stimuleer kennisdeling tussen formele en informele zorgnetwerken
• Investeer in cultuursensitieve zorgpraktijken

Lange termijn

• Ontwikkel een inclusiever zorgsysteem
• Integreer historische en culturele context in gezondheidszorg
• Investeer in community-led gezondheidsinitiatieven
• Versterk internationale kennisuitwisseling
• Zorg voor structurele erkenning van diverse kennisvormen

Concrete vervolgstappen

Spirituele adviesraad

Er is een concreet voorstel gedaan om een spirituele adviesraad van geestelijk leiders aan te stellen boven het kernteam van het Masterplan.

Deze raad moet bijdragen aan spirituele begeleiding, collectieve reflectie en het bewaken van de ethische basis van besluitvorming.

Kwartiermakers

Vanaf september start de werving van kwartiermakers om de verbinding en verdere ontwikkeling binnen dit thema concreet vorm te geven.

Deze kwartiermakers krijgen een belangrijke rol in het versterken van samenwerking en het vertalen van ideeën naar concrete acties.

Conclusie

De sessie maakte duidelijk dat gezondheid in Amsterdam Zuidoost veel breder is dan fysieke of medische gezondheid alleen.

Gezondheid gaat ook over mentale balans, spiritualiteit, identiteit, sociaaleconomische omstandigheden en gemeenschapskracht.

Binnen **Route naar Herstel** vraagt gezondheid daarom om meer dan verbetering van bestaande zorgstructuren. Het vraagt om erkenning van historische ongelijkheid, herstel van vertrouwen, waardering voor traditionele kennis en duurzame investeringen in de gemeenschap.

De centrale boodschap van de sessie:
Een inclusieve gezondheidszorg alleen mogelijk is wanneer verschillende kennisvormen naast elkaar mogen bestaan en wanneer de gemeenschap actief betrokken wordt in het vormgeven van oplossingen.